

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Факультет журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 9. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

Освітня програма:	Журналістика
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Спеціальність:	061 Журналістика
Галузь знань:	06 Журналістика

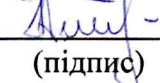
Рівне -2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та історія соціальних комунікацій» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Журналістика» зі спеціальності 061 Журналістика, галузь знань 06 Журналістика

Розробник: доктор філологічних наук за спеціальністю «Журналістика», професор кафедри соціальних комунікацій Галич В.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри Горчикова А.О.
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 Журналістика, галузь знань 06 Журналістика

Гарант освітньої програми доц. Смусь А.Г.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 року

Голова доц. Климюк В. В.
(підпис)

© Галич В.М. 2024 рік

© Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука» 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика	Обовязковий освітній компонент	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		1-й	2-й
		Семестр	
		1-й	2-й
		Лекції	
		10 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	20 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
80 год.	90 год.		
Вид контролю: іспит			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – ознайомити магістрантів з основними поняттями теорії та історії соціальних комунікацій як науки та сфери суспільної практики, структурою змісту її предмета, специфікою об'єкта та методів дослідження, еволюцією соціокомунікативних знань у світовій філософській та науковій думці, допомогти їм осмислити зону професійного застосування знань.

Завдання – розкрити категоріальний апарат дисципліни “Теорія та історія соціальних комунікацій”, її специфічну термінологічну базу; з урахуванням національного й зарубіжного досвіду та впливу глобалізаційних процесів інформаційної доби указати на провідні тенденції розвитку та еволюцію соціокомунікативних знань у світовій філософській та науковій думці, досягнення, перспективи та видатних учених; наголосити на універсальному характері теорії соціальних комунікацій, з'ясувати її метатеорію, дослідити її історію (зародження, становлення й розвиток у контексті еволюції культури); особливу увагу приділити розгляду соціальних комунікацій як об'єкта, предмета наукового пізнання; розкрити специфіку змісту соціальної комунікації та соціальної інформації у медіагалузі (журналістики, видавничої справи, рекламної справи та зв'язків з громадськістю), указати на особливість комунікативних потреб, сформувати й розвинути навички застосовувати теоретичні знання курсу на практиці та у сфері досліджень проблем журналістики.

Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами відповідно до ОПП таких **компетентностей:**

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові (спеціальні, предметні) компетентності:

СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

Опанувавши дисципліну, здобувач повинен набути таких **програмних результатів**

навчання:

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичний дискурс соціальних комунікацій

Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій». Актуальність курсу. Мета і завдання курсу. З історії соціальних комунікацій: формування предмета. Інституалізація соціально-комунікаційної сфери суспільства. Проблеми інституалізації соціальних комунікацій у сфері освіти. Джерела дослідження соціальної комунікації, що визначили аспекти її вивчення.

Тема 2. Соціальна комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання. Соціальна комунікація в контексті еволюції культури. Система соціально-комунікаційних наук. Загальна характеристика метатеорії соціальних комунікацій. Концепції як підгрунття дефініції «соціальні комунікації». Поняття «соціальні комунікації». Проблема змісту. Проблема розуміння. Соціальний простір і час

Тема 3. Соціальна пам'ять. Види пам'яті і мнемічні дії. Інформаційна модель індивідуальної пам'яті. Групова соціальна пам'ять. Структура соціальної пам'яті суспільства. Протиріччя суспільного пізнання.

Тема 4: Комунікаційні потреби. Визначення і типологія комунікаційних потреб. Особистісні комунікаційні потреби. Групові комунікаційні потреби (інформаційний підхід). Суспільні комунікаційні потреби. Комунікаційні потреби крізь призму інформаційного суспільства та війни. Інформаційно-комунікаційне середовище як підгрунття виникнення комунікаційних потреб. Війна в Україні 2014-2023 рр. як чинник формування комунікаційних потреб. Дослідження комунікаційних потреб у часи повномасштабної війни в Україні.

Тема 5: Гра і псевдогра в соціальній комунікації. Гра як творчо-комунікаційна дія. Псевдогра як нетворчо-комунікаційна дія. Правда і неправда в комунікаційній діяльності. Актуальність проблеми правди/неправди (псевдогри) в журналістиці як наукової проблеми. Розгляд правди як базисної соціальнокомунікаційної категорії: з'ясування природи, сутнісних ознак і властивостей правди та визначення її функцій. Головні аспекти студій правди. Правда як фундаментальна цінність журналістики. Правда і неправда у площині стандартів журналістики.

Змістовий модуль 2. Соціальні комунікації як сфера практичної діяльності

Тема 6. Комунікаційна діяльність і соціальна інформація. Повсякденне і наукове розуміння комунікації. Концепції інформації в сучасній науці. Математична теорія інформації: інформація – абстрактна фікція. Інформація – фізичний феномен. Інформація – функція самокерованої системи. Інші системи. Ефект «інформаційних окулярів». Концепції соціальних інформатик. Соціальна інформатика I (70-і рр.). Соціальна інформатика II (80-і рр.). Соціальна інформатика III (кін . XX – поч. XXI ст.).

Тема 7. Комунікаційна діяльність і спілкування. Комунікаційні дії і їхні форми. Спілкування як соціально-психологічна і комунікаційна категорія. Співробітництво і конфлікти в комунікаційній діяльності.

Тема 8: Комунікаційні канали. Різновиди комунікаційних каналів. Усна комунікація. Функції мови і мовлення. Комунікаційні відношення. Комунікаційні бар'єри. Проекти штучної міжнародної мови в парадигмі теорії соціальних комунікацій.

Тема 9. Семіотика соціальної комунікації. I. Об'єкт і предмет семіотики соціальної комунікації. Комунікаційні знаки та їх класифікація. Семіотика текстів. Семантика,

синтактика, прагматика. II. Поняття про семіотичну хору в контексті психологічних факторів журналістського текстотворення. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору.

Антропонім (ім'я людини) як соціальнокомунікативний знак. Знакова природа асоціоніма.

Тема 10. Імерсивність в журналістиці як прояв новітніх технологій у соціальній комунікації. Поняття про імерсивність. Специфіка прояву віртуальності в електронних та друкованих журналістських текстах. Імерсивна журналістика як акт протидії війні Росії проти України. Імерсивне інтерв'ю.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1 Теоретичний дискурс соціальних комунікацій												
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1												
Теоретичний дискурс соціальних комунікацій												
1. Теоретико-методологічні засади курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій».	12	2	2			8	13	2	2			9
2. Соціальна комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання	12	2	2			8	13	2	2			9
3. Соціальна пам'ять	12	2	2	–	–	8	13	2	2			9
4. Комунікаційні потреби	14	2	4			8	13	2	2			9
5. Гра і псевдогра в соціальній комунікації. Соціальнокомунікаційна категорія правди.	14	2	4			8	13	2	2			9
Разом за змістовим модулем 1	64	10	14			40	65	10	10			45
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 2.												
Соціальні комунікації як сфера практичної діяльності												
6. Комунікаційна діяльність і соціальна інформація.	12	–	4	–	–	8	11		2			9
7. Комунікаційна діяльність і спілкування	12	–	4	–	–	8	11		2			9
8. Комунікаційні канали	10	–	2	–	–	8	11		2			9

9. Семіотика соціальної комунікації.	12	–	4	–		8	11		2			9
10. Імерсивність в журналістиці як прояв новітніх технологій у соціальній комунікації.	10		2			8	11		2			9
Разом за змістовим модулем 2	56	–	16	–	–	40	55	10	10			45
Усього годин	120	10	30	–	–	80	120	10	20			90

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1.	Теоретико-методологічні засади курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій». Універсум соціальних комунікацій.	2	2
2.	Соціальна комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання.	2	2
3.	Соціальна пам'ять.	2	2
4.	Комунікаційні потреби	4	2
5.	Гра і псевдо гра в комунікаційній діяльності	4	2
6.	Комунікаційна діяльність і соціальна інформація.	4	2
7.	Комунікаційна діяльність і спілкування	4	2
8.	Комунікаційні канали	2	2
9.	Семіотика соціальної комунікації.	4	2
10.	Імерсивність в журналістиці як прояв новітніх технологій у соціальній комунікації.	2	2
	Разом	30	20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1.	Теоретико-методологічні засади курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій». Універсум соціальних комунікацій	10	9
2.	Соціальна комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання.	10	9
3.	Соціальна пам'ять	10	9
4.	Комунікаційні потреби Соціальна пам'ять	18	9
5.	Гра і псевдогра в комунікаційній діяльності	18	9
6.	Комунікаційна діяльність і соціальна інформація	18	9
7.	Комунікаційна діяльність і спілкування	18	9
8.	Комунікаційні канали	10	9
9.	Семіотика соціальної комунікації.	18	9
10.	Імерсивність в журналістиці як прояв новітніх технологій у соціальній комунікації.	10	9
	Разом	80	90

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних	Форми контролю	Література	Кількість балів

	завдань			
Змістовий модуль 1: Теоретичний дискурс соціальних комунікацій				
Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій». Мета і завдання курсу. З історії соціальних комунікацій: формування предмета. Інституалізація соціально-комунікаційної сфери суспільства. Проблеми інституалізації соціальних комунікацій у сфері освіти. Джерела дослідження соціальної комунікації, що визначили аспекти її вивчення.	Підготовка і захист презентацій. Самостійне виконання студентами тестових завдань, вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, моделювання, укладання таблиць, схем) та осмисленням їхнього практичного застосування.	Бесіда, усне опитування або міні-тест.	<i>I. – 6, 9, 11, 13, 15, 16, 20, 29, 35-39, 38, 39, 42, 44; II. – 12, 15, 22, 24, 25, 26.</i>	4
Тема 2. Соціальна комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання. Соціальна комунікація в контексті еволюції культури. Система соціальнокомунікаційних наук. Загальна характеристика метатеорії соціальних комунікацій. Концепції як підґрунтя дефініції «соціальні комунікації». Поняття «соціальні комунікації». Проблема змісту. Проблема розуміння. Соціальний простір і час.	Підготовка і захист презентацій. Самостійне виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, моделювання, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.	Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних завдань.	<i>I. – 6, 9, 11, 13, 15, 16, 20, 29, 35-39, 38, 39, 42, 44; II. – 12, 15, 22, 24, 25, 26.</i>	4
Тема 3. Соціальна пам'ять. Види пам'яті і мнемічні дії. Інформаційна модель індивідуальної пам'яті. Групова соціальна пам'ять. Структура соціальної пам'яті суспільства. Протиріччя суспільного пізнання.	Діагностичне тестування. Захист презентацій. Самостійне виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.	Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних навчальних та науково-дослідницьких завдань.	<i>I. – 28, 33, 39; II.–15, 19, 27</i>	4

<p>Тема 4. Комунікаційні потреби Визначення і типологія комунікаційних потреб. Особистісні комунікаційні потреби. Групові комунікаційні потреби (інформаційний підхід). Суспільні комунікаційні потреби. Комунікаційні потреби крізь призму інформаційного суспільства та війни. Інформаційно-комунікаційне середовище як підґрунтя виникнення комунікаційних потреб. Війна в Україні 2014-2023 рр. як чинник формування комунікаційних потреб. Дослідження комунікаційних потреб у часи повномасштабної війни в Україні.</p>	<p>Діагностичне тестування. Захист презентацій. Виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.</p>	<p>Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних науково-дослідницьких і практичних завдань.</p>	<p><i>I – 3, 4, 26, 27, 38, 39, 41; II – 1, 10, 11, 12, 15, 19.</i> €</p>	<p>8</p>
<p>Тема 5. Гра і псевдогра в соціальній комунікації. Гра як творчо-комунікаційна дія. Псевдогра як нетворчо-комунікаційна дія. Правда і неправда в комунікаційній діяльності. Актуальність проблеми правди/неправди (псевдогри) в журналістиці як наукової проблеми. Розгляд правди як базисної соціальнокомунікаційної категорії: з'ясування природи, сутнісних ознак і властивостей правди та визначення її функцій. Головні аспекти студій правди. Правда як фундаментальна цінність журналістики. Правда і неправда у площині стандартів журналістики.</p>	<p>Діагностичне тестування. Захист презентацій. Виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.</p>	<p>Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних навчальних, практичних і творчих завдань.</p>	<p><i>I – 7, 12, 27, 26, 31, 33, 39; II – 3, 4, 23, 24.</i></p>	<p>8</p>
<p>Змістовий модуль 2. Соціальні комунікації як сфера практичної діяльності</p>				
<p>Тема 6. Соціальна комунікація і соціальна інформація. Концепції</p>	<p>Діагностичне тестування. Захист презентацій. Виконання</p>	<p>Бесіда, усне опитування або міні-тест,</p>	<p><i>I – 1, 2, 3, 4, 8, 18, 31, 37, 39, 44; II – 8,</i></p>	<p>8</p>

<p>інформації в сучасній науці. Математична теорія інформації: інформація – абстрактна фікція. Інформація як фізичний феномен. Інформація – функція самокерованої системи. Ефект «інформаційних окулярів». Концепції соціальних інформатик: Соціальна інформатика I (70-і рр.); Соціальна інформатика II (80-і рр.); Соціальна інформатика III (90-і рр.).</p>	<p>ня студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.</p>	<p>коментування якості виконаних навчальних, практичних і творчих завдань.</p>	<p>10, 15, 19.</p>	
<p>Тема 7. Комунікативна діяльність і спілкування Комунікативні дії і їхні форми. Спілкування як соціально-психологічна і комунікативна категорія. Співробітництво і конфлікти в комунікативній діяльності. Види, рівні і форми комунікативної діяльності. Мікрокомунікація. Мідікомунікація. Макрокомунікація.</p>	<p>Діагностичне тестування. Захист презентацій. Виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.</p>	<p>Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних навчальних, практичних і творчих завдань.</p>	<p>I. – 1, 2, 3, 4, 8, 18, 31, 37, 39, 44; II. – 8, 10, 15, 19.</p>	<p>8</p>
<p>Тема 8. Комунікативні канали. Різновиди комунікативних каналів. Усна комунікація. Функції мови і мовлення. Комунікативні відношення. Комунікативні бар'єри. Проекти штучної міжнародної мови.</p>	<p>Діагностичне тестування. Захист презентацій. Виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.</p>	<p>Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних навчальних, практичних і творчих завдань.</p>	<p>I. – 7, 8, 14, 19, 21, 25, 31, 35, 39, 45; II. – 10, 16, 20, 27</p>	<p>4</p>
<p>Тема 9. Семіотика соціальної комунікації. I. Об'єкт і предмет семіотики соціальної комунікації. Комунікативні знаки та їх класифікація. Семіотика текстів. Семантика, синтактика, прагматика. II.</p>	<p>Виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем)</p>	<p>Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних навчальних, практичних і</p>	<p>I – 8, 23, 33, 39; II. – 8, 9, 19</p>	<p>8</p>

Поняття про семіотичну хору в контексті психологічних факторів журналістського текстотворення. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору. Антропонім (ім'я людини) як соціально комунікативний знак. Знакова природа асоціо-німа.	та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.	творчих завдань.		
Тема 10. Імерсивність в журналістиці як прояв новітніх технологій у соціальній комунікації. Поняття про імерсивність. Специфіка прояву віртуальності в електронних та друкованих журналістських текстах. Імерсивна журналістика як акт протидії війні Росії проти України. Імерсивне інтерв'ю.	Захист презентацій. Виконання студентами вправ, пов'язаних із систематизацією теоретичних знань (підготовка опорних конспектів, укладання таблиць, схем) та аналізом журналістських творів. Виконання ситуативних і творчих завдань.	Бесіда, усне опитування або міні-тест, коментування якості виконаних навчальних, практичних і творчих завдань.	<i>I–30, 31, 32;</i> <i>II–6,16,28</i>	4

Індивідуальна робота

Перелік індивідуальних завдань

Змістовий модуль 1: Теоретичний дискурс соціальних комунікацій

Тема 1

1. Розкрийте актуальність завдань курсу “Теорія та історія соціальних комунікацій” у вашій фаховій підготовці.
2. З чим ви пов'язуєте труднощі у визначенні поняття “соціальні комунікації”. У чому ви вбачаєте семантичну незлагодженість у його формулюванні?
3. Змодельуйте у вигляді тез або схеми/таблиці дискурс визначення поняття “соціальні комунікації” з указівкою імен дослідників та їхніх дефініцій.
4. Назвіть три концепції, на яких ґрунтується розуміння “соціальних комунікацій” та закладаються методологічні основи наукової дисципліни “Теорія та історія соціальних комунікацій”. Яка з них, на ваш погляд, найбільш продуктивна? Обґрунтуйте свою думку.
5. Змодельуйте у вигляді формули поняття “культура”.
6. Відтворіть схематично або в таблиці динаміку людської культури й відзначте зародження та розвиток у її лоні соціокультурного змісту, укажіть на якому етапі, у яку добу з'явилися журналістика, видавнича справа та як вони еволюціонували.
7. Доведіть на кількох яскравих прикладах, що комунікаційна проблематика стала складовою частиною фундаментальних суспільних наук – соціології, психології, соціальної психології, культурології, соціальної філософії, а також освоєна різними прикладними дисциплінами від документалістики і журналістики до теорії реклами і паблік рилейшенз.
8. Як проявилася фундаментальна значимість соціальної комунікації для людської цивілізації? Чи можна покласти цю тезу в основу розуміння поняття “метатеорія соціальної комунікації”.
9. Розкрийте зміст метафори “картина розсосередженого вогнища” (А. Соколов) стосовно опису теорії соціальної комунікації.

10. Розгляньте схему “Система соціально-комунікативних наук”, визначте (опишіть) місце базової для вашого фаху наукової дисципліни (до якого комплексу і підкомплексу вона належить...) – теорії масової комунікації, теорії та історії журналістики, теорії видавничої справи та редагування, теорії реклами та зв’язків з громадськістю. Обґрунтуйте свою думку.

11. А.Соколов стверджує: “З усіх комплексів і підкомплексів лише природничі науки не порушують комунікаційну проблематику, вона для них чужа”. Поміркуйте, чи це так?

12. Оберіть науку, що за об’єктом і предметом дослідження найближче стоїть до вашої фахової дисципліни. На рівні комунікативної проблематики, яку вона порушує, доведіть їхню спорідненість.

12. Дайте визначення поняттю “метатеорія соціальних комунікацій”.

13. Назвіть функції метатеорії. Яка з них у галузі вашої практичної діяльності, на ваш погляд, найважливіша і чому?

14. Поясніть, чому методичному апарату метатеорій не властиві такі методи емпіричного пізнання, як експеримент і спостереження, зате широко застосовуються методи порівняння, аналогії, типологізації, моделювання, формалізації.

Тема 2

1. Якщо виходити з того, що комунікацією є опосередкована й доцільна взаємодія двох суб’єктів і ця взаємодія може становити собою: рух *матеріальних* об’єктів у тривимірному геометричному просторі й в астрономічному часі чи рух *ідеальних* об’єктів (сми́слів, змістів, образів) у багатомірних віртуальних просторах і часах, то яким є рух матеріальних і ідеальних об’єктів у процесах вашої професійної комунікації?

2. Як три види значеннєвої комунікації (генетична, психічна, соціальна) проявляються в журналістських (рекламних, піарних) текстах?

4. Прокоментуйте, специфіку прояву в структурі змісту комунікаційних повідомлень (журналістських, рекламних, піарних) знань, умінь, стимулів, емоцій.

5. За словами С. Лема, *зміст* (значення, смисл), «справжнє нещастя» лінгвістів, логіків, психологів, філософів. Спираючись на власну практику, скажіть Чи можна так назвати проблему *змісту* у сфері вашої професійної діяльності?

6. Розкрийте сутність проблеми комунікаційного розуміння у сфері соціальних комунікацій (у полі своєї професійної діяльності), зокрема через категорії правдивості та псевдо комунікації.

7. Як ви розумієте поняття “соціальний час” і “соціальний простір”? Яку роль відіграє комунікація в конструюванні і реалізації цих явищ?

8. Змоделюйте концепції інформації в сучасній науці (сутність концепцій, імена вчених, що заклали їх, імена вчених, що досліджували їх).

9. Яка з концепцій інформації є найбільш науково спроможною? Обґрунтуйте свою думку.

10. Розкрийте значення метафори “інформаційні окуляри”.

11. Змоделюйте три концепції соціальних інформатик. У чому сенс хронологічного принципу в їх класифікації? Знайдіть для кожної концепції соціальних інформатик синонімічну описову назву.

12. Що означає коректний і некоректний підхід у вивченні соціальних інформатик?

13. Дайте комплексне визначення соціальної інформації з акцентом на комунікативній її природі.

Тема 3

1. Сформулюйте визначення поняття “соціальна пам’ять”.

2. Схематично подайте типи пам’яті та різновиди індивідуалізованої пам’яті, відтворюючи їх системні відношення.

3. Що передбачає мнемічна діяльність? Назвіть мнемічні дії, одну з них прокоментуйте в контексті своєї професійної діяльності.

4. Хто може виступати комунікантом у смисловій комунікаційній діяльності, спрямованій на ретрансляцію здобутків пам’яті? Назвіть комунікантів – носіїв соціальної пам’яті та групи пам’яті, які виділяються у зв’язку із цим.

5. Схематично відтворіть інформаційну модель індивідуальної пам'яті. Р. Аткінсона. Спробуйте її екстраполювати на процес сприйняття й запам'ятовування інформації, закладеної в художньому творі, журналістському, рекламному, піарному текстах (коментар – у відповідності з фахом!).
6. Класифікуйте характеристики групової соціальної пам'яті.
7. Чим відрізняється групова пам'ять з розвиненою структурою, що має неупредметнену і упредметнену частини, властива цільовим соціальним групам, від суспільної пам'яті?
8. Розгляньте схему структури соціальної пам'яті суспільства, що подається в тексті лекції. Доповніть її поняттями, які там не представлені.
9. Порівняйте поняття “соціальний менталітет” і “архетипи”. У яких системних зв'язках вони знаходяться?
10. Перерахуйте види (розділи) *неупредмеченої* культурної спадщини – духовної культури (ДК). Один з них прокоментуйте у сфері своєї професії.
11. З яких трьох розділів складається *упредметнена* культурна спадщина або матеріальна культура (МК) ?
12. Що таке документ? Перерахуйте його риси.
13. Подайте типізацію сучасних документів. Якими документами ви будете оперувати у своїй професійній діяльності?
14. Як повинні “уживатися” в соціальній пам'яті традиції і новаторство?
15. Якими факторами можна мотивувати протиріччя в суспільному пізнанні?
16. У чому ви вбачаєте “*парадоксальність* долі загальнолюдських духовних” цінностей?

Тема 4

1. Який зв'язок існує між потребою і діяльністю?
2. Перепишіть загальну формулу *культури*, увівши до неї категорію “потреби”.
3. Розкрийте, як відрізняються дефініції (визначення понять) “потреба” та “комунікаційна потреба”? Чим ви поясните необхідність в існуванні двох термінів?
4. Які критерії покладені в основу класифікацій потреб? Укажіть на наукову доцільність цих критеріїв.
5. Укладіть таблицю “Типологія комунікаційних потреб”, у якій відтворити 9 типів, класифікаційні види і різновиди потреб (із зазначенням прикладів потреб).
6. Чи існує різниця між *комунікаційними потребами* та *комунікаційними інтересами*?
7. Як спеціалізуються особисті, групові та суспільні інформаційні потреби у просторі вашої професійної діяльності?
8. Наведіть приклади макро- і мікропотреб та прокоментуйте їх особливість у журналістиці, видавничій справі, рекламі та піарі.
9. Наведіть приклади абсолютних, вторинних і спонтанних потреб у сфері вашої професійної діяльності. Проаналізуйте їх доцільність.
5. Який статус релігійної потреби? З урахуванням глобалізаційних тенденцій, історичних, суспільно-політичних та психологічних факторів обґрунтуйте, яка це потреба: абсолютна, вторинна чи спонтанна?
6. Як проявляє себе закон зростання спонтанних (психологічно мотивованих) комунікаційних потреб у добу глобалізації?
7. Прокоментуйте потребу у фактографічній і концептографічній інформації у сфері вашої професійної діяльності.
8. На матеріалі діяльності інформаційного телепроєкту «Єдині новини» прокоментуйте комунікаційні потреби воєнного часу у зв'язку з майстерністю журналістів.

Тема 5

1. Наголосіть на актуальності й практичному значенні вивчення соціально комунікаційних ігор.
2. Доведіть, що ігри виконують творчо-комунікаційну місію створення й передачі суспільно визнаних змістів у соціальному просторі і часі із часів палеоліту до наших днів.
3. Аргументуйте тезу: гра – це творчо-комунікаційна дія.

4. Чим ігри відрізняються від інших видів соціально-культурної діяльності, у чому їхня немеркнуча привабливість?
5. Наведіть визначення поняття “гра” та поясніть складові дефініції в контексті своєї професійної діяльності.
6. Відтворіть картину типізації ігор. Який тип гри переважає у вашій фаховій діяльності?
7. Поясніть, що таке псевдогра?
8. Наведіть приклад псевдогри як наслідувально-репродуктивної діяльності та псевдогри як елемента соціальної пам’яті зі сфери вашої професії.
9. Чи можна вважати поняття “правда” і “істина” ідентичними (рівнозначними)? Обґрунтуйте свою думку.
10. Чому неможливо досягти в реальній комунікації ідеал абсолютної правдивості? Обґрунтуйте причини на прикладі зі сфери своєї фахової діяльності.
11. Наведіть з текстів ЗМІ приклад *неправди* (омани, напівправди, ілюзії). Яку соціально-комунікативну функцію вона виконує?
12. Чому в соціальній комунікації так докладно вивчається смислова структура неправди? Чи можна зіставити псевдогру і неправду?
13. Чи є сенс у тому, щоб на протигагу технологіям комунікаційного керування розробити технології виявлення нещирості? Яка в цьому соціальна потреба?
14. *Науково-дослідницьке завдання.* 1) Ознайомтеся з фрагментом дисертаційного дослідження С. Петренко «Правда як соціальнокомунікаційна категорія журналістики» (Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київ, 2020. 382), що подається в кінці лекції (с. 17 – 38). Дайте відповідь на питання:
 - 1) У чому С. Петренко вбачає актуальність вивчення «правди» як соціальнокомунікаційної категорії журналістики?
 - 2) Висвітліть сутність дискусійних проблем, пов’язаних з аспектами вивчення категорії правди та тлумаченням її змісту.
 - 3) Реферативно висвітліть концепції ціальнокомунікаційної категорії правди в працях:
 1. В. Різуна
 2. Г. Почепцова
 3. О. Холода
 4. Б. Потятинника, Н. Білан, С. Квіта, Л. Гордієнко

Змістовий модуль 2. Соціальні комунікації як сфера практичної діяльності

Тема 6

1. Змоделюйте концепції інформації в сучасній науці (сутність концепцій, імена вчених, що заклали їх, імена вчених, що досліджували їх).
2. Яка з концепцій інформації є найбільш науково спроможною? Обґрунтуйте свою думку.
3. Розкрийте значення метафори “інформаційні окуляри”.
4. Змоделюйте три концепції соціальних інформатик. У чому сенс хронологічного принципу в їх класифікації? Знайдіть для кожної концепції соціальних інформатик синонімічну описову назву.
5. Що означає коректний і некоректний підхід у вивченні соціальних інформатик?
6. Дайте комплексне визначення соціальної інформації з акцентом на комунікативній її природі.

Тема 7

1. Поясніть зв’язок між поняттями "комунікаційна дія" і "комунікаційна діяльність".
2. Проілюструйте специфіку вияву трьох форми комунікаційної дії (наслідування, керування, діалог) у сфері вашої професійної діяльності.
3. На прикладі журналістських, рекламних, піарних текстів (кожен магістрант текст обирає у відповідності до свого фаху) доведіть, що комунікаційні дії різних форм є "атомами" комунікаційної діяльності.
4. Чи тотожні поняття "спілкування" і "комунікація"?
5. Відтворіть формулу спілкування.

6. Який компонент із трьох є обов'язковим у формулі спілкування, а які є факультативними?
7. Яка із формул С1, С2, С3, С4 може виступити моделлю спілкування у сфері вашої професійної діяльності? Обґрунтуйте свою думку.
8. З'ясуйте марксівську концепцію спілкування. Чи погоджуєтесь ви з нею.
9. Як проявляються у сфері вашої виробничої діяльності усна комунікація як духовне спілкування соціальних суб'єктів?
10. Чи можлива комунікаційна діяльність без співробітництва і конфлікту?
11. Який критерій покладений в основу визначення рівнів соціальної структури?
12. Назвіть види комунікації. Прокоментуйте два з них: як вони соціалізуються у сфері вашої професійної діяльності.
13. У таблиці відтворіть рівні, види і 7 форм мікрокомунікації, 5 форм мідікомунікації і 3 формимакрокомунікації. Скажіть, яка з них або в яких комбінаціях з іншими формами переважає на міжособистісному, груповому, масовому рівні у вашій фаховій діяльності.
14. Чому в Україні в сер. ХІХ ст. у сфері мідікомунікації переважав літературоцентризм?
15. Який вид соціальної комунікації (за рівнями) властивий для глобалізаційної доби?
16. “Письмова комунікація й електронна комунікація збігаються з письмовим спілкуванням, оскільки спільна матеріально-виробнича діяльність виключається”, – стверджує А.Соколов. Поміркуйте, чи це так в електронній комунікації?
17. Поясніть з ілюстраціями соціально-комунікативний зміст метафорики у висловлюванні Аркадія Соколова: “Комунікаційна трагедія: дві рівнобіжні прямі полюбили один одного. На жаль!”
18. Чи можлива комунікаційна діяльність без співробітництва і конфлікту? У чому полягає сутність останніх як стимуляторів комунікації в сфері вашої професії?

Тема 8

1. Дайте комплексне визначення поняттю “комунікаційні канали”.
2. Проведіть класифікацію комунікаційних каналів, укажіть на їх системні зв'язки та соціально-комунікативну природу.
3. Які три роди соціальної комунікації: розрізняються залежно від матеріально-технічного оснащення, тобто від використовуваних каналів?
4. Що означає закон ККК – закон кумуляції комунікаційних каналів?
5. Назвіть гібридні комунікаційні канали. Як вони утворилися?
6. Дайте загальну характеристику усній комунікації як природному каналу спілкування.
7. У вигляді схеми або таблиці чи тез змодельуйте функції усної комунікації, дві з них прокоментуйте у сфері своєї професійної діяльності.
8. Якими термінами описуються фонеційні (фонетичні) та позамовні (паралінгвістичні) засоби?
9. З'ясувати сутність комунікаційних бар'єрів та шляхи їх усунення.
10. Перерахуйте різновиди тональності, зумовлені комунікаційними відносинами. Який різновид притаманний сферам журналістики, видавничої справи, реклами, піару?
11. Що ви знаєте про проекти штучної міжнародної мови есперанто, волапюк (засновники, сутність, функції)?
12. Указати на дискусійні питання, пов'язані з експансією мови держави-лідера та створенням міжнародної штучної мови.

Тема 9

1. Чим займається наука семіотика? На які частини (розділи) вона поділяється?
2. У яких співвідношеннях перебувають поняття “комунікаційні канали” і “комунікаційні знаки”?
3. Що таке “комунікаційні знаки”?
4. Хто започаткував вивчення проблеми знаковості (імена вчених, досягнення)?
5. Коротко розкрийте вклад Ф. де Соссюра в семіотику соціальних комунікацій. З'ясуйте розуміння швейцарським ученим мовного знака.

6. Назвіть послідовників ідей структурної лінгвістики, укажіть на головну її відмінну рису. Якими термінами вона оперує?
7. У чому ви вбачаєте практичну цінність досягнень структурної лінгвістики у сфері вашої професійної діяльності.
8. Схематично в таблиці або тезисно з указівкою на імена вчених та їх досягнення розкрийте вклад літературознавців у семіотику соціальних комунікацій.
9. У чому ви вбачаєте раціональне застосування здобутків семіотики мистецтва і паралінгвістики у своїй професійній діяльності?
10. Розкрити сутність логіко-філософської теорії комунікаційного знака (специфіка термінів: знак, репрезентант/денотат, концепт/десигнант).
11. Розгляньте схему логічного трикутника Г. Фреге. Який кут трикутника не означений та як його означити?
12. З'ясуйте сутність лінгвістично-комунікаційної теорії знака (імена вчених, термінологічний апарат).
13. Яка головна відмінність семантичного трикутника Огдена – Річардса від логічного трикутника Фреге і яке його розуміння переважає в соціальній комунікації?
14. У яких співвідношеннях знаходяться поняття “значення” і “смісл”?
15. Дайте семіотичну дефініцію комунікаційного знака.
16. Ознайомтеся із працею: Галич В. Семіотична хора пейзажної деталі в публіцистиці. Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка. 2018. Т. 1 (70). С.33–43. Дайте відповіді на питання:
 - Зміст поняття «семіотична хора».
 - Раціональність використання термінв «семіотична хора» в теорії соціальних комунікацій.
 - Сутність семіотичної хори пейзажної деталі.
 - Продуктивність застосування поняття «семіотичної хори» в теорії публіцистики.
- 17 Ознайомтеся із працею: Галич В. М. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору: соціально-комунікативна рецепція: монографія. Рівне: ДЗ «Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка», 2015. 120 с. Дайте відповіді на питання:
 - Семіотика інтертекстуальності публіцистичного тексту як актуальна проблема соціальни комунікацій.
 - Інтертекстуальність як семіотичний знак крізь теорію розуміння.
 - На одному із прикладів подайте модель інтертексту як знака.

Тема 10

1. Дайте визначення поняттю «імерсивність».
2. Розкрийте специфіку прояву віртуальності в електронних та друкованих журналістських текстах.
3. Як використовуються імерсивні технології на телебачення як акт протидії війні Росії проти України.
4. Розкрийте сутність імерсивного інтерв'ю, укажіть на можливу тематику.
5. Ознайомтеся зі статєю В. М. Галич «Імерсивне інтерв'ю Миколи Тимошика як відгук на виклики сучасної доби» (Пресознавство, 2024).
5. Напишіть імерсивне інтерв'ю.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Інтерактивні лекції, евристичне навчання, кейс-метод, мозковий штурм, обмін думками (think-pair-share), взаємооцінювання (peer assessment), практико-орієнтоване навчання, зіставний, творчі методи.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестова перевірка знань, поточні контрольні роботи, підсумковий контроль (іспит).

10. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

1. Актуальність курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій». Його предмет, об'єкт, мета і завдання.
2. Методи дослідження проблем із соціальних комунікацій. Огляд навчальної та наукової літератури з курсу
3. Теорія наукового пізнання соціальної комунікації. Метатеорія соціальної комунікації як міжнаукова узагальнююча теорія.
4. Соціальна комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання. Система соціально-комунікаційних наук (людинознавчі, суспільствознавчі, культурознавчі).
5. Журналістика як прикладне соціально-комунікаційне вчення. Пріоритетність комунікаційної проблематики в західній філософії друг. пол. ХХ ст.
6. Соціальна комунікація. Повсякденне і наукове розуміння комунікації. Проблема змісту. Проблема розуміння.
7. Соціальний простір і час.
8. Концепції інформації в сучасній науці. Математична теорія інформації: інформація – абстрактна фікція.
9. Інформація – фізичний феномен.
10. Інформація – функція самокерованої системи.
11. Ефект «інформаційних окулярів».
12. Концепції соціальних інформатик. Соціальна інформатика I (70-і рр.).
13. Соціальна інформатика II (80-і рр.). Соціальна інформатика III (кін. ХХ – поч. ХХІ ст.).
14. Соціальна пам'ять. Види пам'яті і мнемічні дії.
15. Інформаційна модель індивідуальної пам'яті.
16. Групова соціальна пам'ять.
17. Структура соціальної пам'яті суспільства. Протиріччя суспільного пізнання.
18. Комунікаційні потреби. Визначення і типологія комунікаційних потреб.
19. Особистісні комунікаційні потреби.
20. Групові комунікаційні потреби (інформаційний підхід).
21. Суспільні комунікаційні потреби.
22. Комунікаційна діяльність і спілкування. Комунікаційні дії і їх форми.
23. Види, рівні і форми комунікаційної діяльності. Мікрокомунікація. Мідікомунікація. Макрокомунікація.
24. Співробітництво і конфлікти в комунікаційній діяльності.
25. Спілкування як соціально-психологічна і комунікаційна категорія.
26. Гра і псевдогра. Гра як творча комунікаційна дія. Гра як нетворча комунікаційна дія
27. Правда і брехня в комунікаційній діяльності.
28. Комунікаційні канали. Різновиди комунікаційних каналів.
29. Усна комунікація. Схема усної комунікації. Функції мови і мовлення. Комунікаційні бар'єри.
30. Проекти штучної міжнародної мови (есперанто, волапюк).
31. Документна комунікація. Система документної комунікації в ХХ ст. Функції документів.
32. Комунікаційні бар'єри. Цензура як комунікативне насилля.
33. Електронна комунікація. Маршалл Маклюен – пророк електронної комунікації. Функції електронної комунікації Комунікаційні бар'єри.
34. Глобальна комунікаційна система Інтернет. Дерево комунікаційних каналів.
35. Семіотика соціальної комунікації. Об'єкт і предмет семіотики соціальної комунікації.
36. Комунікаційні знаки та їх класифікація.
37. Семіотика текстів. Семантика, синтактика, прагматика.
38. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору.
39. Соціо- і психолінгвістичні аспекти аналізу явищ соціальних комунікацій.
40. Специфіка соціокультурних маркерів політичного дискурсу в мас-медіа.

41. Прийоми сугестії в мас-медіа України.
 42. Соціальна ідентифікація політика в біографічному інтерв'ю: психолінгвістичний аспект.
 43. Поняття про імерсивність. Специфіка прояву віртуальності в електронних та друкованих журналістських текстах.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний контроль та самостійна робота										Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
4	4	4	8	8	8	8	4	8	4	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних	задовільно

		завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: тексти лекцій, список наукової та навчальної літератури, методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи, завдання для модульних контрольних робіт, тестові завдання для екзамену.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білий О. Проблеми інформаційного суспільства України в дзеркалі української журналістики. К.: 2006ю
2. Бевз Т. Вплив глобалізації на утвердження національної ідентичності в умовах війни: виклики і загрози. Українознавство. № 3(84) (2022). С. 8-26.
3. Галета Я. Роль інформаційних потреб у становленні особистості. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки. 2015. Вип. 140. С. 39-43.
4. Дворнік М. О. Визначення інформаційних потреб населення та рівня їх задоволення. Бізнес Інформ. 2012. № 9. С. 338-341.
5. Галич В. М. Імерсивне інтерв'ю Миколи Тимошика як відгук на виклики сучасної доби». Пресознавство, 2024.
6. Генеза ідей і динаміка розвитку соціальних комунікацій: колективна монографія / Київськ. міжнар. ун-т ; Ін-т журналістики. К.: 2011. 311 с
7. Гриценко О. Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності. К.,2002.
8. Джеймс, Лалл. Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід. К. : „Вид-во «К.І.С»», 2002. 264 с.
9. Житарюк М. Г. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство : монографія. Львів : Простір-М, 2008. 416 с.
10. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. К.: Освіта, 1999. 351 с

11. Иванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навчальний посібник. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
12. Квіт С. М. Масові комунікації: підручник. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 156 с.
13. Комова, М. В. (2024). Аналіз чуток як інструменту соціальних комунікацій в історичному контексті. Обрії друкарства, (1(15), 88–101. [https://doi.org/10.20535/2522-1078.2024.1\(15\).301476](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2024.1(15).301476)
14. Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А. Тенденції розвитку міжкультурної комунікації в соціальних мережах. // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2022. № 4. С. 21–25
15. Кросмедіа: контент, технології, перспективи: монографія / за заг. ред. В. Е. Шевченко. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 319 с.
16. Курбан О. В. Соціальні комунікації в роботах українських дослідників Інформаційне 1. суспільство. Вип. 11. 2010. січень-червень; URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/1044/1/O.Kurban_SKRUD_GI.pdf (дата звернення – 15.08.2020).
17. Курбан О. В. Соціальна комунікація в системі сучасного наукового знання. Інформаційне суспільство. № 10. 2009. С. 64-66; URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/1045/1/O.Kurban_SKSSNZ_GI.pdf (дата звернення - 15.08.2020).
18. Лизанчук В. Психологія мас-медіа: підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2015. 420 с.
19. Лильо Т. Глобалізація комунікативного простору і процеси національної ідентифікації в посткомуністичному світі. К.: 2001.
20. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів: Літопис, 2010. 538 с.
21. Михайлин І. Л. Журналістика як всевіт: Вибрані медіа дослідження. Харків: Прапор, 2008. 512 с.
22. Москаленко А. З., Губернський Л. В., Иванов В. Ф. Основи масово-інформаційної діяльності: підручник. К.: КНУ ім. Тараса Шевченка. 1999. 631 с.
23. Олійник М. Задоволення інформаційних потреб споживачів друкованих ЗМІ на регіональному рівні. URL: <https://cutt.ly/C3HiCJk> (дата звернення: 20.04.2022).
24. Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації. Львів: ПАІС, 2006.
25. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації: навч. посібн. Львів: Афіша, 2008. 292 с.
26. Партико З. В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика: Вступ до спеціальності: навчальний посібник Львів: Афіша, 2008 224 с.
27. Петренко С. І. Правда в системі категорій соціальних комунікацій і журналістики URL: https://www.researchgate.net/publication/344160685_Pravda_ak_kategoria_v_sistemi_socialnih_komunikacij_i_zurnalistiki
28. Петренко С. І. Правда як соціальнокомунікаційна категорія журналістики: Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 Журналістика. Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київ, 2020.
29. Потятинник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
30. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. М.: Рефл-бук, К.: Ваклер. 2006. 656 с.
31. Почепцов Г. Від покеру до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2017.
32. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології. Комунікація. 2010.. № 1. С. 19-26.
33. Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей. К.: Альтерпрес, 2010. 254 с.
34. Почепцов Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційних і смислових війнах. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016.
35. Різун В. В. Маси. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. 118 с.
36. Різун В. В. Теорія масової комунікації. К.: Просвіта, 2008. 260 с.

37. Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій. Психолінгвістика. 2012. Вип. 10. С. 305-314.
38. Різун В. В. Соціальні комунікації як інженерне вчення або соціальні комунікації в системі соціального інжинірингу(соціальної інженерії). Комунікація, 2012. №2. С. 8 – 19.
39. Семенова Д., Тяпкіна Н. Інформаційна потреба аудиторії регіональних ЗМІ. Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи. 2013. № 3 (3). С. 30-33.
40. Степанець, І., Гринюк, Д., & Савицька, Н. (2022). СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В КРИЗОВИЙ ПЕРІОД . Економіка та суспільство, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-36>
41. Сухомлин О. Ю. Толерантність як орієнтир професійної діяльності журналіста в українській пресі мультикультурного суспільства: автореферат дис.: спеціальність 27.00.04 «Теорія та істор. журн.». КНУ ім. Тараса Шевченка. К., 2009. 17 с.
42. Тріщук О. В. Типологія комунікаційних потреб у межах науково-інформаційного дискурсу. Наукові записки Інституту журналістики. 2010. Т. 40. Липень-вересень. С. 40-44.
43. Холод О. М. Соціальні комунікації: соціо- і психолінгвістичний аналіз: навч. посібн. Львів: ПАІС, 2011. 288 с.
44. Холод О. М. Семантика терміна соціальні комунікації: концептуальні підходи. Соціальні комунікації: теорія і практика. К, 2015. Т.1. С. 9 – 32.
45. Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. й доп. К. : Видавництво «Білий Тигр», 2018. 370 с.
46. Чічановський А. А., Старіш О. Г. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: підручник. К.: Грамота, 2010. 568с.
47. Gonzales V. USC Annenberg School for Communication and Journalism. URL:<https://annenberg.usc.edu/faculty/vince-gonzales>
48. Flew T. New Media. An Introduction. 2-nd ed. Oxford University Press, 2005. 280 p.

Допоміжна

1. Баранов В. Свобода слова: свобода від чого? Київ. 2002. № 9. С.120-123..
2. Блюм Р. Журналістика в демократичному суспільстві: свобода преси, функції преси. Роль преси в плюралістичному суспільстві: мат. міжнар. конф. К.,1996. С. 15–17.
4. Братченко Т. За брехню журналістам платять, а за правду вони розплачуються. Слово Просвіти, 2014. 14 – 20 серп.
5. Бондар Ю. Свобода слова: українська лірика. К.: МАУП, 2004. 144с.
6. Галич А. О. Імерсивна журналістика як акт протидії війні росії проти України Регіональні ЗМІ України : історія, сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / відп. ред. Галич А.О. Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023. С. 5-14.
7. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор. К.: Наукова думка, 2005 840 с.
8. Галич В. М. Щоб слово жило...: монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 444 с.
9. Галич В. М. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору: соціально-комунікативна рецепція: монографія. Рівне: ДЗ «Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка», 2015. 120 с.
10. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Л. А. Дубровіна. К., 2010. 230 с. 13
11. Дорош М. Журналісти в зоні АТО: практичний poradnik. Детектор медіа, 8 серпня 2014. URL:http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to/zhurnalisti_v_zoni_ato_praktichniy_poradnik/.
12. Зернецька О. У дзеркалі комунікативних процесів. Політика і час. 2004. № 12. С.64-68.
13. Іванов В. Зловживання свободою слова: дві сторони законодавчої медалі. Віче. 1999. - № 11. С.129.

14. Карпенко Олена. Троянські коні телереклами: Мовні маніпуляції. К.: Смолоскип, 2007. 114 с.
15. Лубкович І.М. Соціологія і журналістика: підручник. Львів: ПАІС, 2005. 176 с.
16. Олексієнко Н. Проблеми впливу засобів масової інформації на пострадянські суспільства. Нова політка. 1999. № 6.
17. Сверстюк Є. Свобода слова і збереження обличчя. Урядовий кур'єр. 2000. 8 липня.
18. Сосін О. Державна інформаційна політика і свобода слова. Політика і час. 2003. № 3. С. 11-16.
19. Соціальні комунікації: хрестоматія / уклад. В.О. Ільганаєва. Х. : ХДАК. 178 с.
20. Стігліц Д. Глобалізація та її тягар/ пер. з нгл. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003. 252 с.
21. Фінклер Ю. Мас-медіа та влада: технологія взаємин. Львів : Аз–Арт, 2003. 212 с.
22. Хилько М. Деякі методологічні проблеми дослідження соціально- комунікаційних технологій в українській науковій думці. Освіта регіону. № 1-2. 2014. С. 70-74; URL: <http://social-science.com.ua/article/1240>
23. Холод О. М. Інмутація суспільства в гіпермаркеті свідомості. У 3-х т. Том 3 : Інмутація сучасного суспільства : монографія. К. : КиМУ, 2012. 250 с ..
24. Холод О. М. Маніпуляція суспільством: мутація й інмутація як концепції соціально-комунікаційних технологій. Освіта регіону. № 2. 2010. С. 108-112.
25. Холод О. М. Соціальнокомунікаційний інжиніринг як методологія дослідження соціальних комунікацій. Світ соціальних комунікацій. 2012. Т. 8. С. 7-12.
26. Холод О. М. Трансгресивна тенденція розвитку соціальних комунікацій у теорії Валентини Ільганаєвої. Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації. 2017. № 1. С. 43-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2017_1_10
27. Чайка В. Засоби масової інформації: соціально-філософські аспекти. Філософська думка. 2001. № 2. С. 124-132.
28. Шаповал Ю. Г. Мистецтво журналізму : монографія. Львів : ДМ., 2007. 320 с
29. Beate J. Journalism in the Global Age: Between Normative and Empirical. The International Journal for Communication Studies. 2005. № 6.
30. Dencik L. Media and Global Civil Society. Palgrave Macmillan. New York. 2012.
31. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting. Harmondsworth: Penguin, 1973. 616 p.
32. Drucker P. F. Post-Capitalism Society. N.Y.: Pantheon, 1993. 198 pp.
33. Gates B. The Road Ahead. Penguin Books. 1996. 286 p.
34. Laugesen A., Gehrman R. Communication, Interpreting and Language in Wartime: Historical and Contemporary Perspectives. Cham, Switzerland ; Palgrave Macmillan. 2019. 269 pp.
35. Mekete di M. N., Assala L. C. Communication in the context of war: the need to inform and reserve requirement. Sciology International Journal. 2019. Volume 3(3). Pp. 259-261.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека України. URL: <http://www.lib.com.ua>
2. Інформаційні ресурси в електронному репозиторії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». URL: <http://repositorymegu@gmail.com>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
4. Національна парламентська бібліотека. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>
5. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/>.
6. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне). URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/>.
7. Українська бібліотека. URL: <http://www.lib.org.ua>
8. Наукова періодика Інституту журналістики. URL: www.journ.univ.kiev.ua/periodyka/
9. Фахові видання. Інститут журналістики. URL: www.journ.univ.kiev.ua/periodyka/index.php/fakhovi-vydannia.html

10. Наукові записки Інституту журналістики. Наукова бібліотека імені М. Максимовича.
URL: www.library.univ.kiev.ua/ukr/fonds/univmag/poshuk.php3?them_key=Наукові...